

Апэрэ мыжъор агъэтылыгы

УФ-м ПенсиехэмкӀэ ифонд и Къутамэу АР-м щыӀэм Мыекъопэ районымкӀэ и ГъелорышланӀэ зычӀэтышт унакӀэу поселкэу Тульскэм щашыщтым ылапсэ иапэрэ мыжъо тыгъуасэ агъэтылыгы. Ащ АР-м и Лышхъэу ТхакӀуцынэ Аслъан хэлэжъагъ. Пстэумэ апэу Къутамэм ипашэу Къулэ Аскэрбый объектир зэрэгъэпсыгъэщтым нэлуасэ фишыгъэх. Ащ нэужым ТхакӀуцынэ Аслъанрэ Къулэ Аскэрбыйрэ унэ лыпсэм иапэрэ мыжъохэр агъэтылыгыгъэх.

— Мыщ фэдэу лъэхъаным диштэу зэтэгъэпсыхъэгъэ унэхэр ПенсиехэмкӀэ фондым игъелорышланӀэхэм апае республи-

кэм ирайонхэмрэ икӀалэхэм-рэ къащашыгъахэ, Мыекъопэ

район закӀор ары къэнэгъагъэр, — кыӀуагъ АР-м и Лышхъэу

ащ нэужым. — Чыплэу зыщӀагъэуцштым икӀыхъхын охътабэ ыхъыгъ, арэу щытми, районым непэ ипашэ ишышлагъэклэ мары унэм ишыны рагъэжъагъ. Пенсионерэу мы районым исыр макӀэп. Ахэм яфэло-фашӀэхэр игъом ыкӀи икӀоу агъэцӀкӀэнхэм фэшӀ амал тэрэзхэр ГъелорышланӀэм иӀэнхэ фае. ЗӀклэ тшӀэрэр цыфхэр ары зыфатшӀэрэр, мыщ фэдэ объект пстэури ахэм ящыӀӀкӀэ-псэукӀэ нахышӀу зэрэхуцштым фэгъэлсыгъ.

Мыекъопэ районым туризмэм зычиушъомбгъуным, социальнэ ыкӀи экономическэ хэхъоныгъэхэр ышынхэм, гъэстыныпхъэ шхуантӀэр, псыр, электричествэр пстэуми икӀоу аӀӀкӀахъэ хуыным ыуж зэритхэм, тапӀкӀи ашӀэрэм кызырӀэщамыгъэклэщтым Лышхъэм кӀигъэтхыгъ.

Район администрацием ипашэу Алексей Петрусенкэр нэужым кызыгъушӀым, республикэм ипашэхэм Ӏапылэгъушхо

кызырӀэратырэм фэшӀ зерафэ-разэхэр, ежхэм алыныкӀокӀи пшӀэрылӀэу ялэхэр икӀоу гъэцӀкӀӀгъэнхэм зэрэпылӀыштхэр кыыхигъэщыгъ, лъэхъаным диштэрэ псэолакӀэу къашыщтым икӀӀащакӀохэм «тхашъуегъэпсэу» къарилуагъ.

УФ-м ПенсиехэмкӀэ ифонд и Къутамэу АР-м щыӀэм ипашэу Къулэ Аскэрбый кызырӀуагъэмкӀэ, унакӀэу къашыщтыр тӀоу зэтетышт, пстэумкӀи квадратнэ метр 800 зэрэхуцштыр, лъэхъаным диштэрэ оборудованикӀэ зэтэгъэпсыхъэгъэшт, нӀбгырэ 45-у ащ Ӏоф щызышӀӀ-штхэм пенсионерхэм яфэло-фашӀэхэр игъом ыкӀи икӀоу афагъэцӀкӀэнхэм амал ялӀшт. Унэр зы илъэскӀэ аухынышъ, 2015-рэ илъэсым ибэдзэогъу е ишышхъэлу мазэ кызыӀахынэу гухэлъ яӀ. ООО-у «Ремстройсервис» зыфӀлорэ псэоӀэшӀ организациеу Мыркъэзэ Аслъан зипашӀэр ары ар зыгъэуцштыр. УнакӀэр поселкэм игупчэ щырагъэжъагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

БзэджашӀэхэм обществэр ащыухъумэгъэн фае

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кӀоцӀ ӀофхэмкӀэ и Министерствэ бэмышӀэу пресс-конференцие зэхищӀагъ. Ащ хэлэжъагъэх АР-м хэгъэгу кӀоцӀ ӀофхэмкӀэ иминистрэу Александр Речицкэр, ащ игуадзэу, полицием ипашэу БрантӀ Мурадинэ.

Зэхэсыгъом пэублэ псалъэ кыӀишыӀэ А. Речицкэр Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм ящынӀгъончыгъэрэ ярэхъатныгъэрэ къэухъумэгъэнхэр ыкӀи тишӀолпыр щыпсэухэрэм щыӀӀкӀашӀу ялэныр ахэм Ӏофэу ашӀэрэм кыӀкӀаӀорэм бӀклэ зэрэпытыгъэр кыӀуагъ. Ащ лыпыдзагъэу криминогеннэ лъэныкъомкӀэ республикэм Ӏофхэм язытет зыфӀдэм кыӀтегушылагъ. Ащ кызырӀуагъэмкӀэ, 2014-рэ илъэсым имэзихэу пыкӀыгъэм изэфэхьысыжхэмкӀэ, шӀолпырхэр пштэхэмэ, криминогеннэ лъэныкъомкӀэ Адыгеир анахъ шӀолпыр рэхъатхэм ахалытагъ. Ащ къеушыхъаты Адыгеим икӀэралыгъо хэбзэ кӀулыкӀухэмрэ хэбзэухъумӀо кӀулыкӀухэмрэ аӀэ зӀкӀэдзагъэу Ӏоф зэрэздэшӀэрэр.

Республикэм илъ криминогеннэ Ӏофхэм ягугъу кыӀшыӀэ министрэм кызырӀуагъэмкӀэ, 2014-рэ илъэсым имэзихэу пы-

кӀыгъэм республикэм бзэджашӀагъэу щызэрэхъагъэр проценти 6-кӀэ нахъ макӀэ хуыгъэ, пчӀагъэмкӀэ 2077-рэ мэхъу. ГушыӀэм пае, Ӏашэр хэбзэнчъэу кызырӀэрагъэклӀыгъэм фэгъэхьыгъэ бзэджашӀагъэу зэрэхъагъэр фэдэ 30-кӀэ нахъ макӀэ хуыгъэ. Джащ фэдэу Ӏашэр зерагъэфедӀагъэми ипчӀагъэ кӀеӀыхыгъ, блӀкӀыгъэ илъэсым ащ фэдэ хуыгъэ-шӀэгъэ 13 кыӀагъэщыгъагъэмэ, мы илъэсыр кызыхъагъэм кыӀшыублагъэу кыӀагъэщыгъэр хуыгъэ-шӀэгъэ 2 нылӀп.

Арэу щытми, къэлогъэн фае мы илъэсыр кызыхъагъэм кыӀшыублагъэу автомобилыр зэрӀуафырэм епхыгъэ бзэджашӀагъэу зэрэхъагъэрэм япчӀагъэ зэрэхъагъэр. Ау ащ епхыгъэ бзэджашӀагъэхэр процент 92-м кӀахъэу кызырӀэчӀагъэщырери министрэм хигъэунэфыкӀыгъ.

Джащ фэдэу мы илъэсыр кызыхъагъэм кыӀшыублагъэу укӀыгъэ Ӏофэу зэрэхъагъэхэм

япчӀагъэ кызырӀэрыхыгъэр (блӀкӀыгъэ илъэсым а пчӀагъэр 10 хуыгъэ-шӀэгъэ, хуыгъэ-шӀэгъэ 3-м нэсэу мы илъэсым нахъ макӀэ хуыгъэ) А. Речицкэм кыӀуагъ. А къэгъэлъэгъонышӀухэм кызырӀафӀкӀуагъэхэм министрэм къащыуцугъ. Ащ кызырӀуагъэмкӀэ, лъэныкъо зэфӀшхъафхэмкӀэ пӀшорыгъэш Ӏофтхъабзэу зэрэхъагъэхэм яшӀогъэшхо кӀӀуагъэу ары.

Мы илъэсэу тызыхэтым имэзихэу пыкӀыгъэм экономикэм ыӀэныкӀокӀэ бзэджашӀэгъэ 291-рэ зэрэхъагъэу кыӀагъэщыгъ. Криминогеннэ Ӏофхэм язытет нахъ кызыгъэхьылыгъэхэрэм А. Речицкэр къащыуцугъ. Ащ фэдэ хуыгъэ-шӀагъэхэр анахъэу зыщыхуыгъэхэр Красногвардейскэ, Теуцожь районхэр ыкӀи къалэу Мыекъуапэ арых. ХэбзэухъумӀо кӀулыкӀухэм ямызакъоу, муниципальнэ образованийхэм япашэхэмрэ республикэм икӀэралыгъо хэбзэ кӀулыкӀухэмрэ кыӀагъэлажъэхэзэ мыщ епхыгъэ гумӀкӀыгъохэр псынӀкӀэ Ӏофэу зэшӀуахынхэ аӀӀкӀыгъ. Мы лъэныкъомкӀэ бзэджашӀагъэ зезыхъагъэхэу агъэунэфыгъэхэр чӀэ — зымафэм кыӀкӀоцӀ къаубытыгъэх, ахэм уголовнэ Ӏоф къа-

фызӀахыгъ, хыкумым ышыгъэ унашъомкӀэ хъапс атыралъхъагъ.

Нэужым АР-м игъогухэм хуыгъэ-шӀагъэу, тхъамыкӀагъоу къатехуыгъэхэрэм анахъ гумӀкӀыгъо шхъаӀэу непэ щыӀӀэхэм зеращыщым А. Речицкэм кӀигъэтхыгъ, ащкӀэ щысэхэри кыӀыхыгъэх. 2014-рэ илъэсым имэзихэу пыкӀыгъэм Адыгэ Республикэм игъогухэм хуыгъэ-шӀэгъэ 232-рэ къатехуыгъагъ, ахэм нӀбгырэ 59-рэ ахӀкӀодагъ, нӀбгырэ 249-мэ шӀобжхэр ате-щагъэхэ хуыгъэ. Зэфэхьысыжхэм кызырагъэлагъорэмкӀэ, гъогухэм атехуыгъэрэ хуыгъэ-шӀагъэхэр нахыӀбэу кызыхъагъэхэр автомобилыр псынӀкӀащэу зэрэзерафӀэрэр, ешъуагъэхэу рупыр зерагъелорышӀэрэр ыкӀи гъогурыкӀоным пылъ шапхъэхэр икӀоу зерамышӀӀэхэрэр арых.

— **ГъогурыкӀоным ишӀапхъэхэр зыуыкӀохэрэм нахъ пхъашэу тӀдзекӀон, къалэжыгъэмэ административнэ хъапс ательхъэгъэн ыкӀи обществэр ахэм ащыухъумэгъэн фае, — кыӀуагъ А. Речицкэм.**

Министрэм кызырӀуагъэмкӀэ, гъогурыкӀоным ишӀапхъэхэр зыуыкӀохэрэм икӀоу кыӀхъэгъэщыгъэнхэмкӀэ анахъэу зышӀуагъэ къаӀлорэр видеокамерэхэу гъогухэм атырагъэуцагъэхэр арых. Ащ нэмыкӀэу техникакӀэу зерагъэгъотыгъэхэм ягугъу кыӀшыгъ, ахэм яшӀуагъэклэ полицием ыпашхъэ ит пшӀэрылӀ-

хэм язэшӀохынкӀэ амалышӀухэр ялэхэ хуыгъэ.

КӀэухым министрэм кыӀуагъэх тапӀкӀэ пшӀэрылӀэу зыфагъэуцужхэрэр. Ахэм ащыщы цыфхэм ящынӀгъончыгъэ къэухъумэгъэныр, хӀбзэр ыкӀи хэбзэгъэуцугъэу щыӀӀэхэр амыуӀонхэм иамалхэр зехъэгъэнхэр, общественнэ-политикэ щыӀа-кӀэм зыпкӀытыныгъэ иӀэныр, нэмыкӀхэри.

Экономикэм ыӀэныкӀокӀэ зэрэхъэрэ бзэджашӀагъэхэм ыкӀи къолхъэ тын-Ӏыхыным зэрэпӀшӀуекӀохэрэм ягугъу кыӀшыгъ министрэм игуадзэу БрантӀ Мурадинэ. Ащ кызырӀуагъэмкӀэ, мы лъэныкъохэмкӀэ анахъ бзэджашӀэгъэ инэу алытагъэр лъӀпкӀ шӀолпыр зэфӀшхъафхэм ащыщхэр зыхэт бзэджашӀэ купэу автомобилхэр зытыгъу-щыгъэм икӀычӀӀгъэщын ары. Адыгеим ащ фэдэ бзэджашӀэгъэ 28-рэ щызэрэхъагъэу агъэунэфыгъ.

Экономикэм епхыгъэ бзэджашӀагъэхэм министрэм игуадзэ къатегушылагъ. Ащ кызырӀуагъэмкӀэ, мы илъэсыр кызыхъагъэм кыӀшыублагъэу къолхъэ тын-Ӏыхыным ыӀэныкӀокӀэ бзэджашӀэгъэ 120-м еху кыӀчӀагъэщыгъ. Ахэм ыкӀи экстремизмэм полициер зерапӀшӀуекӀорэ шыкӀлӀэхэр журналистхэм яупчӀэхэм игъэ-кӀотыгъэ джэуапхэр кӀулыкӀуым ипашэхэм къаратыжыгъэх.

КӀАРЭ Фатим.

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ хыкум, цыфхэм, сабийхэм, предпринимательхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмклэ Уполномоченнэхэу АР-м щылэхэм зэпхыныгъэ ялэу лф зэрэзэдашлэшт шыклэр къэзыгъэнэфэрэ зэзэгъыныгъэм зэдыклэтхагъэх.

Клуачлэ илэ хъугъэ

Республикэр ылэ лъыклотэнымклэ, политикэ-правовой ыкли социальнэ зыкыныгъэр шольырым илынымклэ, Конституцием кыгъэуцурэ шапхъэхэр гъэцэклэгъэнхэмклэ Адыгеим икъэралыгъо хэбзэ къулыкъухэм яструктурэ АР-м и Конституционнэ хыкум хэтэу лф зэрэзэдашлэрэм мэхъанэшхо зэрилер къызэрэуагъоигъэхэм кыхагъэ-цыгъ.

— АР-м и Конституции кызыригъэ-нафэрэмклэ, цыфыр, ащ ифитыныгъэхэр ыкли ишъхъафитыныгъэ анахь осэшхо зилэхэм ащыщых. Цыфым ифитыныгъэ-

хэр къэухъумэгъэнхэр, ащ ылыныкыоклэ хэбзэгъэуцугъэм кыдыллытэрэр гъэцэклэгъэнхэр республикэм икъэралыгъо хэбзэ къулыкъухэмрэ лэнатлэ зылыгъ пашэхэмрэ япшъэрыл шъхъалэу щыт, — кылуагъ АР-м и Конституционнэ хыкум и Тхьаматэу Лъэхъэтыкъо Аскэр.

Джащ фэдэу А. Лъэхъэтыкъом кызырэхигъэщыгъэмклэ, мыщ фэдэ зэзэгъыныгъэхэм мэхъанэу ялэр республикэм ис цыфхэм яфитыныгъэхэр ыкли яшъхъафитныгъэ къэухъумэгъэнхэмклэ Адыгеим икъэралыгъо хэбзэ къулыкъухэм

лофэу адашлэрэр гъэлъашыгъэныр, нэмыкл структурэхэм зэпхыныгъэу адырлэр гъэпытэгъэныр арых. Мы зэзэгъыныгъэм ишлуагъэклэ, къэбархэмклэ зэхъожьынхэ амал лъэныкыуищми ялэшт, зыныбжь имыкыгъэхэм, предпринимательхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмклэ, ахэм альэныкыоклэ хэбзэуагъоигъэхэр зэрэхъагъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмклэ лфыр нахь псынклэу лъыклотэшт.

Нэужым цыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмклэ АР-м и Уполномоченнэу Анатолий Осокиныр, сабийхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмклэ АР-м и Уполномоченнэу Александр Ивашиныр ыкли предпринимательхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмклэ АР-м и Уполномоченнэу Зэфэс Вячеслав АР-м и Конституционнэ хыкум зэпхыныгъэ дырлэу лф зэрэзэдашлэшт шыклэр къэзыгъэнэфэрэ зэзэгъыныгъэм зэдыклэтхагъэх. Лъэныкыуищми мы егъэжэплэ-

шлур зигукъэклэу Лъэхъэтыкъо Аскэр ярэзэныгъэ гуцылэхэр пагъохыгъэх, тапэклэ зэкъотхэу лф зэрэзэдашлэщтыр кылуагъ.

Зэзэгъыныгъэу зэдашлыгъэхэм адистэу, зифитыныгъэ ауагъэу цыфхэм ыпклэ зыхэмыл юридическэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэным пае зэгъусэхэу цыфхэр рагъэблэгъэнхэу лъэныкыохэм зэдаштагъ.

2014-рэ илэсым, бэдзэогум и 9-м зэзэгъыныгъэм клуачлэ илэ хъугъэ, илэ-эситфым кыкылоу ащ лф ышлэшт.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтхэр лэшыны Аслъан тырихыгъэх.

Зэнэкъокъу гъэшлэгъонэу, гъэсэпэтхыдэ ыкли джэгун шыклэм тетэу зэхэщэгъэ лфотхъабзэу «Папа, мама, я — ПДД знающая семья!» зыфилорэр псэуплэу Абадзехскэм дэт клэлэцыкылу ыгыплэу N 21-м мы мафэхэм шыкыуагъ. Гьогурькылоныр щынэгъончэнымклэ Къэралыгъо автоинспекцием и Гьэлорышлэплэ, хэгъэу клоу лфотхэмклэ и Министерствэ иотделэу Мыекъопэ районым итым, гъэсэныгъэмклэ район гьэлорышлэплэм ялофышлэхэр, журналистхэр, зигугъу къэтшыгъэ клэлэцыкылу ыгыплэм лут клэлэплухэр ащ клэщакло фэхъугъэх. лфотхъабзэм хэлэжъагъэх мыщ къэклорэ сабийхэмрэ янэ-ятэхэмрэ. Ахэм япсынклэгъэрэ якыаруэр ямызакъоу, гьогурькылоным ишапхъэхэр зэрэшлэхэрэр къагъэлэгъон амал ялагъ.

зэрэлъифырэр, нэужым ауштэу ежыри зэрэзеклорэр зышамыгъэгъупшэнэу къулыкъушлэхэр нахыжъхэм къяджагъэх. Сабыим ищылэныгъэ пстэуми анахь шъхъалэу зэрэщытыр зэклэми зэдаштагъ.

лфотхъабзэр зэрэреклогыгъэм рыразэхэу цыфхэр зэхэклъыжыгъэх, нэужым ящылэныгъэклэ къашъхъапэшт къэбар гъэшлэгъонхэр зэрагъэшлэгъэхэу, яуахътэ шлуклэ агъэклэуагъэу зэнэкъокъур зэфашлыжыгъ.

Леонид МЕРТЦ.

Гъэсэпэтхыдэ кызысахыгъэ зэнэкъокъу

Полуначевхэр, Голубевхэр, Гордеевхэр, Голиковхэр, Гаспорянхэр ыкли нэмыкл унагъо хэу хэлэжъэштхэр лфотхъабзэм зэрэфэхъазырхэр узэрлплэу зэхашлэщтыгъ. Мы зэнэкъокъум пае ахэм лфэу ашлагъэр маклэп, зэклэми «яекипажхэр» зэфэшъхъафхэу, гъэшлэгъонхэу гъэпсыгъагъэх.

Мэфэклъыр реклогыфэ зэнэкъокъум хэлэжъагъэ унагъохэм зызэрагъэхъазырыгъэм нэмыклэу, гьогурькылоным ишапхъэхэр, Урысыем кышъыдагъэклъырэ автомобильхэр зэрэзэхэлхэр, республикэм ыкли япсэуплэмэ хышъэу апылымклэ шлэныгъэ

куухэр зэралэклэпыр къагъэлэгъуагъ.

Мэфэклъым хэлэжъагъэхэм лфотхъабзэр зэрэклэуагъэр агурихыгъ. Зэнэкъокъум клэщакло фэхъугъэхэм агъэхъазырыгъэ шлухъафтынхэр ахэм къаратыгъэх, анахь къахэщыгъэ унагъохэри агъэнэфагъэх.

лфотхъабзэм цыфыбэ къэклолэгъагъ, ашлогъэшлэгъонэу еплъыгъэх. Зэнэкъокъум хэлэжъэрэ унагъоу агуклэ нахь апэблагъэ хъугъэм лэпылэгъу фэхъуштыгъэх.

Мыщ фэдэ лфотхъабзэ гъэшлэгъонэу сабийхэми нахыжъэхэми гъэсэпэтхыдэ зыхахышт-

хэр нахыбэрэ зэхашэхэзэ ашымэ зэрагъэщтыр нытыхэм кыыхагъэщыгъ. Ежъхэми зэнэкъокъоу шлуагъэ къэзыхыштыхэм тапэкли ахэлэжъэнхэу, яныбджэгъу унагъохэри гъусэ кызыфашынхэу мэфэклъым иклэщаклохэр къагъэгугъагъэх.

лфотхъабзэм изэфэхъысыжъэу хъугъэр гьогурькылоныр щынэгъончэнымклэ Къэралыгъо автоинспекцием икыулыкъушлэхэр гьогурькылоным ишапхъэхэр амыукоу зеклонхэу къэклолэгъэхэм кызызэрджагъэхэр ары.

Ны-тыхэм сабыир ягъусэу унэм кызыкылыхэмклэ клэлэгъаджэ зэрэхъухэрэр агу къагъэклъыжыгъ. Мафэ кьэс гьогурькылоным ишапхъэхэр сабийхэм арагъашлэ. Клэлэцыкылум янэ-ятэхэр зэрэзеклорэм гъунэ

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации гухэклъышхо щыхъоу фэтхъаусыхэ къэралыгъо къулыкъум, кадрэ политикэм ыкли къолхъэ тын-лыхыным пэуцужыгъэным ялофыгъохэмклэ Гьэлорышлэплэм иконсультант шъхъалэу Хьокло Зарэ Хъазрэт ыпхъум янэ зэрэщымылэжыым фэшл.

ТАРИХЪЫМРЭ АДЫГЭ ЛЪЭПКЪЫМ ИЛЫХЪУЖЪХЭМРЭ

Адыгэ лъэпкъым илыхъужъу Тыгъужъыкьо Къызбэч исаугъэт илэтегъэуцэ фэгъэхьыгъэ зэхыхъэр Мыекьуапэ шыкьуагъ. Тиреспубликэ и Лъэпкъ музей культурэм илофышлэхэр, шлэныгъэлэжъхэр, адыгэмэ яшлэжъ зыкьегъэлэтыгъэным пылхэр гуцылэгъу щызэфэхьыгъэх.

Тыгъужъыкьо Къызбэч «Къытхэуцожъыгъ»

Тыгъужъыкьо Къызбэч исаугъэт игъэпсын къешлэкыгъэ лобыгъохэр зыгъэзеклорэ Чэмышэ Гъазый ипэублэ гуцылэ къызэрэщыхыгъэщыгъэу, адыгэ лъэпкъым илыхъужъу къыхэкьыгъэмэ тарэгущо. Зищытху тлорэмэ Тыгъужъыкьо Къызбэч зэу ащыщ. Ыпсэ емыблэжъу лъэпкъым ишхъафитыныгъэ ар фэбэнагъ. Афыпсыпэ къыщызэлэуахыт саугъэтыр скульптор лэпэласэу, Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ сурэтышлэу Владимир Ждановыр ары зышлэр. Саугъэтыр цыклоу, къепхъакын плэакынуу зыгъэлсыгъэр Мигран Арутюнян, ащ икьэгъэлэгъон Лъэпкъ музейм къыщызэлэуахыгъ.

Тарихъыр зытетым тетэу къэгъэнэжъыгъэным, лэужхэм язэпхыныгъэхэр гъэпытэгъэнхэм фэшл лъэпкъым илыхъужъхэм щылэныгъэм цыгъырашлэу гъогур цыфхэм дэгъоу ашлэн фае. Тхаклоу Гъуклэл Нурбий зэрэхигъэунафыкыгъэу, лъэпкъыр клодэу, дунаим ехыжытэу зылытэхэрэм тхылхэр

атхы, амышлэрэ шэн-хабзэхэм атегушлэх.

Уильяпкъ къыкьлэгъэ гъогур ушыгъозэн, Тыгъужъыкьо Къызбэч фэдэ лыхъужъхэм уарыгушхон фаеу Н. Гъуклэлым елытэ. Тхъаусыхэным дихъыхырэ тхаклохэм зэрар къытфахы.

— Тыгъужъыкьо Къызбэч исаугъэт лф дэзышлагъэмэ «Гъогумаф!» ясло шлоигъу. Сурэтым итымрэ саугъэтымрэ зэрэзетекыныхэ ылэкы-

щтыр къыдэплъытэн фае, — къылауагъ Адыгэ Республикэм исурэтышлэхэм я Союз итхъаматэу Хъуажэ Рэмэзанэ. — Лыхъужъым игушхыкь кьычлэ къызыхэщырэ саугъэтым фэдэ лф-шлагъэм тикъалэхэр, къуаджэхэр къагъэдэхэщтых.

Скульпторэу Мигран Арутюнян Тыгъужъыкьо

Къызбэч исаугъэт лф дишлэнэу цыхъэ къызэрэфашыгъэм зэрэрыгушхорэр зэхыхъэм къыщылауагъ.

Саугъэтым ишын пэлухъащтыр цыфхэм къызэрау-гъоирэр къыдэплъытэмэ, зэхэщаклохэм яшлэуагъэ имэхъанэ зыкьызырлэтырэм къытегушлэуагъэ музейм идиректорэу Джыгунэ Фатимэ, архитектор цырылоу Бырсыр Абдулахъ, шлэныгъэлэжъу Унэрэкьо Мирэ, зылашлэрэ артисткэу Жэнэ Нэфсэт, журналистэу Къэзэнэ Юсыф, нэмыкьхэри.

Лыхъужъым иобраз гъашлэм зэрэхэмыкьуаклэрэм, ащ фэгъэхьыгъэ оредхэм лъэпкъым игушхыкь кьычлэ къалэты. Шлэныгъэлэжъхэу Шхъэлэхэу Абу, Бырсыр Батырбий, Мамый Руспан, Унэрэкьо Рае, Емыкь Нурджанэ, тхаклоу Хъурмэ Хъусенэ, сурэтышл-модельер цырылоу Стлэшъу Юрэ, сурэтышлхэу Гъогунэкьо Мухъарбий, Къуанэ Аслъан, нэмыкьхэр Тыгъужъыкьо Къызбэч илэужхэр зыгъэлэпэхэрэм ащыщых, зэхыхъэм ягуапэу хэлэжъагъэх.

Адыгэ Республикэм культурэмкь иминистрэ игуадзэу Шъуауацлэкьо Аминэт саугъэтым икьэщаклохэм ягупшысэхэр лъагъэклотэнэу афилуагъ.

Зэхыхъэм хэлэжъагъэх лэ-кьыб хэгъэгухэм къарыкьжыкьгъэ тиллэпкъэгъухэр. Едыдж Мэмэт, Чэтэо Инал, Чэтэо Ибрахымэ, Хыдзэл Абдулахъ, нэмыкьхэм Лъэпкъ музейм щызэхыхыгъэр ашлогъэшлэгъон, дунэе къэбар шлыгъэн фаеу алытэ.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ лфхэмкь, лэ-кьыб къэралхэм ащыпсэурэ тиллэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкь ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмкь и Комитет итхъаматэу Шхъэлэхэу Аскэр зэхыхъэм хэлэжъагъ, лъэпкъ шлэжыкь фэгъэхьыгъэу нэбгырабэмэ гуцылэгъу афэхъугъ.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

Сурэтхэр зэхыхъэм къыщы-тырахыгъэх.

ТКЪОШ РЕСПУБЛИКЭХЭМ

Налщык къыщызэлэуахыт

Сабыйхэм я Унэу къалэу Налщык дэтым клэлэцыкьлэу сымаджэхэу бгъэхъужыкь умылэкьытхэм апае хэушхъафыкыгъэ унэ къыщызэлэуахы. Ащ игъэпсын пэлухъащ ахъэр хабзэм къафитлупщыгъ.

Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм псауныгъэмкь и Министрствэ ипресс-къулыкьу макъэ къызэригъэлэуагъэмкь, 2020-рэ илээсым нэс псауныгъэм икьэуухъумен хэхъоныгъэхэр егъэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ программэм республикэр хэлэжъагъ. Зигугъу къэтшыгъэ хэушхъафыкыгъэ унэр къызкьызылэуахырэ сабый ибэхэу зинервэхэр узыхэрэм, икьоу зыхэмыхъохэрэм, нэмыкь уз хылытэхэр зилэхэм лэпылэгъу арагъэгъотыным пай. Ащ лф щызышлэшт цыфхэм анахъэу аналэ зытырагъэтыттыр сымаджэ пэпчэ нахъ зышлэуагъэ къэкьлэшт лэзаклэхэр къыфылахыныхэр, социальнэ лэпылэгъу сабыйхэм ялахылыхэм арагъэгъотыныр, симэджэ хылытэхэм зэрадзеклоштхэр янэ-ятэхэм арагъэшлэнхэр арых.

Зигугъу къэтшырэ унэм специалист зэфэшхъафхэм лф щашлэшт. Ахэр лфэу агъэц-

клэшттым фагъэхъазырыгъэхэ, сымаджэхэм зэралэзэштхэ шылэ-клэхэмкь курсхэр арагъэклэ-гъэх. Клэлэцыкьлэу врачым, нервэхэм ялэзэшттым, адэбзым лыплэшттым, психотерапев-тым, сымаджэхэм зышлэуагъэ къыкьыт физкультурэр языгъэшлышттым, психологым, нэмыкьхэм лф щашлэшт.

Сабый сэкъатхэу унагъохэм ащалыгъхэм плэлэ гъэнэфа-

гъэ илэу лэзэпклэм ащылты-плэхэзэ ашлыт, зышхъэ зымылыгъыжышхуэрэм янэ-ятэхэри ягъусэштых. Лэзэпклэм азы уахътэм нэбгырэ 12 щалыгын алэахыт, ахэм илэс 12 — 15 аныбжыкь фаер. Хосписыр зычлэт унэр дэгъоу агъэкъажыгъ, оборудованиеу ящыкьлэгъэшттыр клэу къащэфыгъ.

(Тикорр.).

ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭМРЭ ШІЭЖЬЫМРЭ

Лэужхэр зэзыпхырэ цыф

Степановхэм яунагъо и Унэ-музееу Тимашевскэ дэтым шлэжым, ныбжыклэхэм плуныгъэ дэгъу ятыгъэным, зэкъошныгъэм игъэпытэн афэгъэхыгъэ лофтхьабзэу шызэхашэрэр маклэп. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие кызыфагъэшъошагъэу, сурэтыш-модельер цлэрылоу Стлашъу Юрэ итворчествэ ехыылэгъэ къэгъэлъэгъонхэр Унэ-музеим джырэблагъэ шыкыуагъэх.

— 1990-рэ илээсым кышы-ублагъэу Стлашъу Юрэ адыгэ шыуашэу, лъэпкъ тамыгъэу ышы-хэрэм ташыгуаз. Мамыр шыла-клэм игъэпытэн зэрэпылбыр тэшлэ, — къелуатэ Унэ-музеим ипашэу Людмила Дорошенкэм. — Тимузей зэхъоклыныгъэхэр фэтшыхэзэ нахъ зэтэгъэпсыхьа-гъэ зэхъум, Стлашъу Юрэ илоф-шлагъэхэр кышыдгъэлъэгъонхэу тызэзэгъыгъ. А лъэхъаным Ады-геим шыщхэм нахышлоу нэлуасэ тафэхъугъагъ.

— Шъузэгъусэу шлэж лофыгъохэм шыуахэла- жъэщтыгъа?

— Мыекъуапэ дэт заводэу «Точрадиомашым» илофышлэхэм талуклэгъагъ. Епистиния Степа-новар клалэхэм ябригадэ хат-хэгъагъ, ащ пае лоф ашлэщтыгъ. Е. Степановам ахъщэу кыгъэ-хъагъэу фалытэрэр Унэ-музе-им игъэцэкълэжын плэудгъахъ-щтыгъ. Заводым илофышлэхэм шлухъафтынхэр кытфашыщты-гъэх, тызэлъыклощтыгъ. Техни-кэу кытатыщтыгъэр Унэ-музеим, Е. Степановам ишагоу кызы-лутхыгъэм непи ащытэгъэфедэ.

— Адыгеимрэ Тимашев- скэ районымрэ язэпхы- ныгъэхэр сыдигъуа нахъ зыпытагъэхэр?

— Плуныгъэ лофыгъохэр ты-зэгъусэу зэрэдгъэцаклэхэрэм шуагъэ кыхыщтыгъ. 1994-рэ илээсым Стлашъу Юрэ итворч-ствэ ехыылэгъэ къэгъэлъэгъон музеим кышызэлутхыгъ. Тирайон

шыпсэурэмэ адыгэ шыуашэхэр, лъэпкъ тхыпхэхэр ашлогъэшлэгъо-ныгъэх. Псэуплэхэм къарыкыхэзэ сурэтыш-модельерым илофшлагъэхэм яплъыщтыгъэх. Ащ фэдэ зэхыхэхэм псэ апытэу сэлъы-тэ. А илээсхэр гукъэклыжышлоу тилэжъаглохэм ялагъэх.

— Ятлонэрэу Стлашъу Юрэ ежъугъэблэгъагъ. Итворче- ствэ зэхъоклыныгъэхэр фэхъугъэхэу шьолъыта?

— Нурбий, уиупчлэ иджеуап сшлэрэп кызызэгъэклун сплъэ-штми. Апэрэ къэгъэлъэгъонхэм яплъыгъагъэхэр бэрэ кытэлъэлъ-гъэх Юрэ илофшлагъэ икларыклэу Тимашевскэ къэтшэнэу. Етлани кыхэхэгъэщынэу сыфай Стлашъу Юрэ нахъ цлэрыло дунаим зэрэщыхъугъэр. Мафэ къэс клэм лъэхъу, игупшысэхэр лъэпкъэу зыщыщым, республикэу зыщып-сэурэм, дунэе лофыгъохэм яп-хыгъэх.

— Культурэр зэпыбгъэу мыхъушт лофыгъомэ ащыщ. Олимпиадэ джэгун- хэр, культурэм и Илээс...

— Стлашъу Юрэ илофшлэн ахэр кышызэлъеубытых. Краснодар краим имузейхэм я 8-рэ фести-валэу зэхашагъэр Тимашевскэ шы-кыуагъ. Жьоныгъоклэ мазэм кы-зэлутхыгъагъ. Ащ тефэу Стлашъу Юрэ итворчествэ Унэ-музеим кышыдгъэлъэгъонэу итхъухы, фестивалыр гум кынэжынэу зэхэтцагъэ. Пшызэ шьолпыррэ адыгэ лъэпкъымрэ якультурэ къэд-гъэлъэгъонэу мурад зэрэтшы-гъагъэм тыклэгущыжыгъ.

Узэфэзыщэрэр гъэлъаплэ

— Фестивалым хэлэжъа-гъэхэм Стлашъу Юрэ илофшлагъэ зэрагъэлъа-плэрэр музеим итхыль кыдатхагъ. Людмила, сыда о къэгъэлъэгъоным кыхэхбгъэщыгъэр?

— Лъэпкъ зэфэшъафхэм якультурэ цыфхэр зэфещэх. Уигъунэгъум ишэн-хабзэхэр, ис-кусствэ дэгъоу пшлэ зыхъуклэ, лъытэныгъэу фэшлырэм хэжъошт. Районым иеджаплэхэр, зэкл плэми хъунэу, Унэ-музеим шылагъэх. Зыгъэпсэфыплэхэу кызызэлъахы-гъэхэм цыф маклэп ащылагъэр, ахэри музеим къэкыуагъэх.

— Стлашъу Юрэ илофшлагъэмэ сыда къаралуалэрэр? Зыгу ри- мыхыгъэхэр къахэклыха?

— «Музеим ичэщ» зыфилорэ лофтхьабзэр а уахътэм тефэгъагъ. Нэбгырэ мини 5-м нахыбэ чэ-щым музеим кычлэхъагъ. Стлашъу Юрэ илофшлагъэхэр зэклэми агу рыхыгъэх. Музеим итхыль кы-датхагъэхэм икларыклэу сяджэ-жы. Пкыхыым пшысэ дахэр щалъэгъурэм фэдэу къащыхъу-щтыгъ. Юрэ фэдэ цыфэу шылар бэп. Ащ ылапэхэм «дышъэр къа-пэзы» зыфалорэм фэд. Гуклэ узы-фещэшл, уемызэщэу уедэлэу пшл-огъо охъу.

— Стлашъу Юрэ кылотэнэу зыфаер

цыфмэ псынклэу къагурэлау?

— Тарихъым, шылэныгъэм Стлашъур къатегушылэ. Адыгэ культурэм кышыеублэш, Пшызэ шьолпыр, Урысыем, дунаим алъе-гъэлэсы. Дунаир кызыщыгъэлъэ-гъорэ илофшлагъэм клэлэеджаглохэр еплыхэхэу, шылэныгъэм зыфа-щэи, ллэужхэм язэпхыныгъэхэр мэпытэх.

— Стлашъу Юрэ кызы- хъугъэ мафэм тефэу, илээс къэс лоныгъом и 28-м, адыгэ шыуашэм и Мафэ хэтэгъэунэфыкы. Сурэтыш-модельерым лътэныгъэу фэтшырэм ар ишыхат.

— Мэфэк! дахэ, мэфэк! шлагъо шыул, тышхохъуапсэ, — ти-зэдэгущылэгъу лъегъэклэуатэ Унэ-музеим шлэныгъэмклэ илофышлэ шъхьалэу Людмила Заикинам. — Стлашъу Юрэ дунаим шыцлэ-рылу, ащ кыкылэупчлэрэр бэ. Ин-тернетымклэ къэбар гъэшлэгъон-хэм защытэгъэгъуазэ. Псауныгъэ пытэ илэнэу, илофшлэн лъыгъэ-клотэнэу фэтэлэ.

Людмила Дорошенкэмрэ Люд-мила Заикинамрэ кызырэталау-гъэу, Стлашъу Юрэ итворчествэ ехыылэгъэ къэгъэлъэгъон Тима-шевскэ джыри кышызэлъахы ашлоигъу. Е. Степановам ыкьо-хэу Хэгъэгъу зэошхом хэклода-гъэхэм ацлэклэ кызызэлъахыгъэ музеир дунаим щашлэ.

Сурэтым итхэр: Людмила Дорошенкэр, Стлашъу Юр, Люд-мила Заикинар.

ТИСПОРТ ШЫЦІЭРЫНОХЭР

Амир «Барселонэм» щешлэщт

Мыекъуапэ шаплугъэ Натхьо Амир Испанием ифутбол командэ цлэрылоу «Барселонэм» аштагъ. Илээсищэ хэтынэу зэээгъыныгъэм клэтхагъ. Нарт шъаом тыгу кыдделэу тыфэгущло. Илээсихым итэу Натхьо Амир Адыгэ Республикэм футболимклэ иклэлэцыкы-ныбжыклэ спорт еджаплэ зыщыгъасэу ыублагъ. Александр Пахомкиныр иапэрэ тренер-клэлэегъадж. Футболимклэ академиеу Тольятти дэтым илээситло зыщыгъэсагъ. Гупчэм ар щешлэ, къэлапчъэм лэгуаор бэрэ дедзэ.

Натхьо Амир «Рубин» Казань рагъэб-лагы, зэльашлэрэ футболистэу, Израиль ит адыгэ къуаджэу Кфар-Камэ шаплугъэ Натхьо Бибарс игъусэу зэнэкъокъухэм

зафигъэхъазырэу уахътэ кыхэклыгъ. А. Натхьор мыекъопэ «Зэкъошныгъэм» щешлагъ, илэлэсэныгъэ хигъэхъонымклэ ятэу Натхьо Адам лэпылэгъу фэхъуштыгъэмэ ащыщ.

Мыекъуапэ иеджаплэхэу N 11-м ыкли N 2-м А. Натхьор яклэлэеджаклоу шытыгъ. Адыгэ къэралыгъо университетым июри-дическэ факультет иапэрэ курс кыухыгъ.

Амир спортыр шлу зыщальэгъурэ уна-гъом цагъэсагъ, ятэу Адамэ «Кубань» Крас-нодар, «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ футбол дэгъоу ащешлагъ.

Дунаим щызэльашлэрэ «Барселонэм» хэтэу Натхьо Амир спортышхом гъэхъагъэхэр щышынхэу, футболист цлэрыло хъунэу Тхьэм тыфельэлэу.

Опсэу, Амир! Уилахыылхэр, уиныбджэгъу-хэр, узышаплугъэ Адыгеир бгъэгущлохэу футбол ешл, бэгъашлэ охъу.

Сурэтым итхэр: Натхьо Адамрэ ыкьоу Амйррэ.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТІЛЪ Нурбий.

Зэхъыщагъэр
ыкли кыдзэзы-
гъэкырэр:
Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
лофхэмклэ, Ізкыб
къэралхэм ащы-
псэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырлэ
зэпхыныгъэхэмклэ
ыкли къэбар
жъугъэм иамал-
хэмклэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыхъышлэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкыжъ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты- гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын лофхэмклэ,
телерадиокъэтын-
хэмклэ ыкли зэлъы-
Ізсыклэ амалхэмклэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
члэплэ гъэлоры-
шлэп, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутирэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэклэмклэ
пчъагъэр
4046
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2537

Хэутыным
узыщыкІэтхэнэу шыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шъхьалэр
Дэргэ Тимур

Редактор
шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр

Мэшлэкъо
Сайд

Редактор
шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкыжъ
зыхырэ
секретарыр
Хъурмэ Хъусен